T093 ATĐ 5 (09) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q108-Trí Uẩn-Luận về Tu Trí

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA
QUYEÅN 108

LUAÄN VEÀ TU TRÍ (Phaàn 4)

Caùc kieát do Phaùp trí thì ñoaïn kieát aáy do Dieät phaùp trí taùc chöùng chaêng? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì ngaên chaën toâng chæ cuûa ngöôøi khaùc ñeå hieån baøy veà chaùnh lyù. Nghóa laø hoaëc coù ngöôøi chaáp: Ñaïo voâ giaùn ñoaïn ñöôïc caùc kieát, ñaïo giaûi thoaùt chöùng ñöôïc dieät caùc kieát aáy. Nhö caùc Luaän sö nöôùc ngoaøi ñaõ chaáp. Vì ngaên chaën yù kia ñeå hieån baøy veà ñaïo voâ giaùn coù theå ñoaïn ñöôïc caùc kieát cuõng chöùng ñöôïc dieät caùc kieát aáy. Neáu ñaïo voâ giaùn chó ñoaïn ñöôïc kieát, ñaïo giaûi thoaùt môùi coù theå chöùng ñöôïc dieät caùc kieát thì traùi vôùi caùch noùi ôû ñaây: Caùc kieát do Phaùp trí ñoaïn, kieát aáy do Dieät phaùp trí taùc chöùng... Neáu duøng Phaùp trí thuoäc Dieät-Ñaïo hoaøn toaøn lìa nhieãm cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, luùc aáy duøng Phaùp trí laøm ñaïo voâ giaùn, Loaïi trí laøm ñaïo voâ giaùn, Loaïi trí laøm ñaïo giaûi thoaùt, thì laøm sao coù theå noùi caùc kieát do Phaùp trí ñoaïn, kieát aáy dieät töùc laø Phaùp trí taùc chöùng? Vì vaäy cho neân bieát raèng: Ñaïo voâ giaùn coù theå ñoaïn ñöôïc caùc kieát, cuõng chöùng ñöôïc dieät caùc kieát aáy, lyù leõ khoâng coù theå traùi ngöôïc. Bôûi vì nhaân duyeân naøy, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Caùc kieát do Phaùp trí ñoaïn, kieát aáy dieät do Phaùp trí aùc chöùng? Ñaùp: Caùc kieát do Phaùp trí ñoaïn, kieát aáy dieät do Phaùp trí taùc chöùng, nghóa laø tuøy theo Phaùp trí laøm ñaïo voâ giaùn, ñoaïn bao nhieâu kieát, thì ñaïo voâ giaùn naøy coù theå chöùng dieät baáy nhieâu kieát ñaõ ñoaïn. Coù kieát dieät do Phaùp trí taùc chöùng, maø kieát aáy khoâng phaûi laø do Phaùp trí ñoaïn, nghóa laø hoaëc do Nhaãn ñoaïn, hoaëc do trí khaùc ñoaïn, maø kieát aáy dieät do Phaùp trí taùc chöùng. Nhö ngöôøi Döï löu, duøng ñaïo theá tuïc ñoaïn moät phaåm kieát cho ñeán

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 108 131

phaåm kieát cuûa coõi Duïc roài, laïi duøng Phaùp trí laøm ñaïo voâ giaùn, ñoaïn phaåm thöù saùu ñaït ñöôïc quaû Nhaát lai. Luùc baáy giôø Phaùp trí thuoäc ñaïo voâ giaùn, chöùng dieät kieát do kieán maø ñoaïn cuûa ba coõi do Nhaãn maø ñoaïn

tröôùc kia, vaø chöùng dieät kieán do tu maø ñoaïn thuoäc naêm Uaån tröôùc cuûa coõi Duïc do Theá tuïc trí ñaõ ñoaïn tröôùc kia. Ngöôøi Nhaát lai duøng ñaïo theá tuïc ñoaïn kieát thuoäc phaåm thöù baûy- thöù taùm cuûa coõi Duïc roài, laïi duøng Phaùp trí laøm ñaïo voâ giaùn, ñoaïn phaåm thöù chín ñaït ñöôïc quaû Baát hoaøn. Luùc baáy giôø Phaùp trí thuoäc ñaïo voâ giaùn, chöùng dieät do kieán maø ñoaïn cuûa ba coõi do Nhaãn ñaõ ñoaïn tröôùc kia, vaø chöùng dieät kieát do tu maø ñoaïn thuoäc taùm phaåm tröôùc cuûa coõi Duïc do Theá tuïc trí ñaõ ñoaïn tröôùc kia. Ngöôøi Baát hoaøn duøng ñaïo theá tuïc hoaëc laø Loaïi trí, lìa nhieãm cuûa Tónh löï thöù nhaát cho ñeán Voâ sôû höõu xöù, duøng Loaïi trí ñoaïn taùm phaåm kieát cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù roài, laïi duøng Phaùp trí laøm ñaïo voâ giaùn, ñoaïn phaåm thöù chín ñaït ñöôïc quaû Voâ hoïc. Luùc baáy giôø Phaùp trí thuoäc ñaïo voâ giaùn chöùng dieät kieát do kieán maø ñoaïn cuûa ba coõi do Nhaãn ñaõ ñoaïn tröôùc kia, vaø chöùng dieät kieát do tu maø ñoaïn cuûa coõi Duïc do Theá tuïc trí ñaõ ñoaïn tröôùc kia, chöùng dieät kieát do tu maø ñoaïn cuûa baûy ñòa do Loaïi trí vaøTheá tuïc trí ñaõ ñoaïn, chöùng dieät kieát do tu maø ñoaïn thuoäc taùm phaåm tröôùc cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù do Loaïi trí ñaõ ñoaïn. Nhö vaäy caùc kieát dieät do Phaùp trí taùc chöùng, kieát aáy khoâng phaûi laø Phaùp trí ñoaïn. Hoûi: Caùc kieát do Loaïi trí ñoaïn, kieát aáy dieät do Loaïi trí taùc chöùng chaêng? Ñaùp: Caùc kieát do Loaïi trí ñoaïn, kieát aáy do Loaïi trí taùc chöùng nghóa laø tuøy theo Loaïi trí laøm ñaïo voâ giaùn, ñoaïn bao nhieâu kieát, thì ñaïi voâ giaùn naøy coù theå chöùng dieät baày nhieâu kieát ñaõ ñoaïn. Coù kieát dieät do Loaïi trí taùc chöùng, maø kieát aáy khoâng phaûi laø do Loaïi trí ñoaïn, ñoù laø hoaëc do Nhaãn ñoaïn, hoaëc do trí khaùc ñoaïn, maø kieát aáy dieät do Loaïi trí taùc chöùng. Nhö caùc Thaùnh giaû duøng Phaùp trí hoaëc laø ñaïo theá tuïc lìa nhieãm cuûa coõi Duïc cho ñeán Voâ sôû höõu xöù, duøng Phaùp trí ñoaïn taùm phaåm kieát cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù roài, laïi duøng Loaïi trí ñoaïn phaåm thöù chín ñaït ñöôïc quaû Voâ hoïc. Luùc baáy giôø Loaïi trí thuoäc ñaïo voâ giaùn, chöùng dieät kieát do kieán maø ñoaïn cuûa ba coõi Nhaãn ñaõ ñoaïn tröôùc kia, vaø chöùng dieät kieát do tu maø ñoaïn cuûa taùm ñòa do Phaùp trí vaø Theá tuïc trí ñaõ ñoaïn tröôùc kia, chöùng dieät kieát do tu maø ñoaïn thuoäc taùm phaåm tröôùc cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù do Phaùp trí ñaõ ñoaïn. Nhö vaäy caùc kieát dieät do Loaïi trí taùc chöùng, maø kieát aáy khoâng phaûi laø do Loaïi trí ñoaïn.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 108 132

Hoûi: Caùc kieát do Khoå trí ñoaïn, kieát aáy dieät do Khoå trí taùc chöùng chaêng? Ñaùp: Caùc kieát do Khoå trí ñoaïn, kieát aáy dieät do Khoå trí taùc chöùng, nghóa laø tuøy theo Khoå trí laøm ñaïo voâ giaùn, ñoaïn bao nhieâu kieát, thì ñaïo voä giaùn coù theå chöùng dieät baáy nhieâu kieát ñaõ ñoaïn. Coù kieát dieät do Khoå trí taùc chöùng, maø kieát aáy khoâng phaûi laø do Khoå trí ñoaïn, ñoù laø hoaëc do Nhaãn ñoaïn, hoaëc do trí khaùc ñoaïn, maø kieát aáy dieät do Khoå trí taùc chöùng. Nhö ngöôøi Döï löu, duøng ñaïo theá tuïc hoaëc laø Taäp-Dieät-Ñaïo trí, ñoaïn moät phaåm kieát cho ñeán naêm phaåm kieát cuûa coõi Duïc roài, laïi duøng Khoå trí laøm ñaïo voâ giaùn ñeå ñoaïn phaåm thöù saùu. Luùc baáy giôø Khoå trí thuoäc ñaïo voâ giaùn,

chöùng dieät kieát do kieán maø ñoaïn cuûa ba coõi do Nhaãn ñaõ ñoaïn tröôùc kia, vaø chöùng dieät kieát do tu maø ñoaïn thuoäc naêm phaåm tröôùc cuûa coõi Duïc do Theá tuïc trí vaø Taäp-Dieät-Ñaïo trí ñaõ ñoaïn tröôùc kia. Ngöôøi Nhaát lai duøng ñaïo theá tuïc vaø Taäp-Dieät-Ñaïo trí, ñoaïn kieát phaåm thöù baûy-thöù taùm cuûa coõi Duïc roài, laø duøng Khoå trí laøm ñaïo voâ giaùn, ñoaïn phaåm thöù chín ñaït ñöôïc quaû Baát hoaøn. Luùc baáy giôø Khoå trí thuoäc ñaïo voâ giaùn, chöùng dieät kieát do kieán maø ñoaïn cuûa ba coõi do Nhaãn ñaõ ñoaïn tröôùc kia, vaø chöùng dieät kieát do tu maø ñoaïn thuoäc taùm phaåm tröôùc thuoäc coõi Duïc do Theá tuïc trí vaø Taäp-Dieät-Ñaïo trí ñaõ ñoaïn tröôùc kia. Ngöôøi Baát hoaøn duøng ñaïo theá tuïc hoaëc laø Taäp-Dieät-Ñaïo trí, lìa nhieãm cuûa Tónh löï thöù nhaát cho ñeán voâ sôû höõu xöù, duøng Taäp-Dieät-Ñaïo trí ñeå ñoaïn taùm phaåm kieát cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù roài , laïi duøng Khoå trí laøm ñaïo voâ giaùn, ñoaïn phaåm thöù chín ñaït ñöôïc quaû Voâ hoïc. Luùc baáy giôø Khoå trí thuoäc ñaïo voâ giaùn, chöùng dieät kieát do kieán maø ñoaïn cuûa ba coõi do Nhaãn ñaõ ñoaïn tröôùc kia, vaø chöùng dieät Kieát do tu maø ñoaïn cuûa taùm ñòa do Theá tuïc trí vaø Taäp-Dieät-Ñaïo trí ñaõ ñoaïn tröôùc kia, chöùng dieät Kieát do tu maø ñoaïn thuoäc taùm phaåm tröôùc cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù do Taäp-Dieät-Ñaïo trí ñaõ ñoaïn. Nhö vaäy caùc Kieát dieät do Khoå trí taùc chöùng, maø kieát aáy khoâng phaûi laø do Khoå trí ñoaïn. Nhö noùi veà Khoå trí, noùi veà Taäp-Dieät-Ñaïo trí neân bieát cuõng nhö vaäy. Hoûi: Phaàn tröôùc vaø phaàn naøy coù gì sai bieät? Ñaùp: Coù nhöõng ngöôøi muoán laøm cho ñaïo voâ giaùn ñoaïn tröôùc caùc kieát, ñaïo giaûi thoaùt chöùng ñöôïc dieät kieát ñaõ ñoaïn, hoï noùi phaàn tröôùc hieån baøy veà taùc duïng cuûa ñaïo voâ giaùn, phaàn naøy hieån baøy veà taùc duïng cuûa ñaïo giaûi thoaùt. Coù nhöõng ngöôøi muoán laøm cho ñaïo voâ giaùn coù theå ñoaïn ñöôïc caùc kieát ñaõ ñoaïn, hoï noùi phaàn tröôùc hieån baøy veà ñaïo voâ giaùn

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 108 133

coù theå ñoaïn ñöôïc caùc kieát vaø chöùng ñöôïc dieät kieát ñaõ ñoaïn, phaàn naøy chæ hieån baøy veà ñaïo voâ giaùn chöùng ñöôïc dieät caùc kieát. Nhö ñoaïn ñöôïc kieát-chöùng ñöôïc dieät kieát aáy, rôøi boû sai laàm-tu coâng ñöùc, rôøi boû voâ nghóa-ñaït ñöôïc coù nghóa, rôøi boû thaáp keùm-ñaït ñöôïc cao ñeïp, lìa khoå cuûa aùi nhieãm-chöùng nieàm vui tòch tónh, neân bieát cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, phaàn tröôùc hieån baøy veà ñoaïn höõu vi, phaàn naøy hieån baøy veà chöùng voâ vò. Laïi nöõa, phaàn tröôùc hieån baøy veà laäp töùc ñoaïn, phaàn naøy hieån baøy veà thöôøng xuyeân ñoaïn. Laïi nöõa, phaàn tröôùc hieån baøy veà ñoaïn thì laäp töùc chöùng, phaàn naøy hieån baøy veà tröôùc ñoaïn roài sau môùi chöùng. Ñoù goïi laø söï sai bieät giöõa phaàn tröôùc vaø phaàn naøy. Nhaõn caên cho ñeán tuøy mieân Voâ minh do tu maø ñoaïn cuûa coõi Voâ saéc, ôû trong möôøi trí coù maáy trí nhaän bieát? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì ngaên chaën toâng chæ cuûa ngöôøi khaùc ñeå hieån baøy veà Chaùnh lyù. Nghóa laø hoaëc coù ngöôøi chaáp: Coù nhöõng Giaùc tueä khoâng coù caûnh sôû duyeân, nhö giöõ laáy söï vaät huyeãn aûo cuûa thaønh Kieàn-ñaït-phöôïc, caûnh töôïng trong göông, boùng traêng trong nöôùc, voøng löûa xoay troøn..., caùc loaïi Giaùc tueä ñeàu

khoâng coù caûnh thaät. Vì ngaên chaën caøi chaáp aáy ñeå hieån baøy caùc Giaùc tueä ñeå thaät söï coù caûnh. Hoaëc laïi coù ngöôøi chaáp: Coù trí coù theå nhaän bieát maø khoân nhaän bieát söï vaät ñaõ nhaän bieát, coù caûnh ñaõ nhaän bieát maø khoâng phaûi laø trí ñaõ nhaän bieát. Vì ngaên chaën caùi chaáp aáy ñeå hieån baøy khoâng coù trí coù theå nhaän bieát maø khoâng nhaän bieát söï vaät ñaõ nhaän bieát, vaø khoâng coù caûnh ñaõ nhaän bieát maø khoâng phaûi laø trí ñaõ nhaän bieát. Bôûi vì nhaân duyeân naøy, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Neáu hoûi veà thaâu nhieáp thì neân döïa vaøo möôøi taùm Giôùi suy nghó kyõ caøng maø traû lôøi; neáu hoûi veà Thöùc thì neân döïa vaøo möôøi hai Xöù suy nghó kyõ caøng maø traû lôøi; neáu hoûi veà Tuøy mieân thì neân döïa vaøo naêm Boä suy nghó kyõ caøng maø traû lôøi; neáu hoûi veà Trí thì neân döïa vaøo boán Thaùnh ñeå suy nghó kyõ caøng maø traû lôøi. Nhö vaäy caùc phaùp coù theå deã daøng bieåu hieän roõ raøng, coù theå deã daøng thi thieát. Trong naøy hoûi veà Trí cho neân thuaän theo döïa vaøo boán Thaùnh ñeá suy nghó kyõ caøng maø traû lôøi. Nhöng taát caû caùc phaùp toùm löôïc coù naêm loaïi, ñoù laø do boán Ñeá thaâu nhieáp vaø voán khoâng thaâu nhieáp. Trong naøy, khoå-Taäp cuûa ba coõi vaø phaùp do Ñaïo ñeá thaâu nhieáp ñeàu coù hai loaïi, ñoù laø töông öng vaø khoâng töông öng; phaùp do Dieät ñeá thaâu nhieáp, vaø phaùp voán khoâng do Ñeá thaâu nhieáp ñeàu chæ coù moät loaïi, ñoù laø khoâng töông öng.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 108 134

Do Khoå-Taäp ñeá cuûa coõi Duïc thaâu nhieáp, phaùp töông öng coù baûy trí nhaän bieát, tröø ra Loaïi-Dieät-Ñaïo trí; phaùp khoâng töông öng coù saùu trí nhaän bieát, tröø ra Loaïi-Tha taâm-Dieät-Ñaïo trí. Do Khoå-Taäp ñeá cuûa coõi Saéc thaâu nhieáp, phaùp töông öng coù baûy trí nhaän bieát, tröø ra Phaùp- Dieät-Ñaïo trí; phaùp khoâng töông öng coù saùu trí nhaän bieát, tröø ra Phaùp- Tha taâm-Dieät-Ñaïo trí. Do Khoå-Taäp ñeá cuûa coõi Voâ saéc thaâu nhieáp, phaùp töông öng vaø khoâng töông öng ñeàu coù saùu trí nhaän bieát, tröø ra Phaùp-Tha taâm-Dieät-Ñaïo trí. Phaùp do Dieät ñeá thaâu nhieáp coù saùu trí nhaän bieát, tröø ra Tha taâm-Khoå-Taäp-Ñaïo trí. Phaùp do Ñaïo ñeá thaâu nhieáp, phaùp töông öng coù baûy trí nhaän bieát, tröø ra Khoå-Taäp-Dieät trí; phaùp khoâng töông öng coù saùu trí nhaän bieát, tröø ra Tha taâm-khoå-Taäp-Dieät trí. Phaùp khoâng do Ñeá thaâu nhieáp coù moät trí nhaän bieát, ñoù laø Theá tuïc trí. Ñaây goïi laø Tyø-baø-sa toùm löôïc ôû choã naøy. Trong naøy, nhaõn caên coù baûy trí nhaän bieát..., döïa theo tröôùc ñaõ noùi neân bieát veà töôùng aáy. Hoûi: Vì sao goïi laø trí? Ñaùp: Coù naêng löïc nhaän bieát maø nhaän bieát, cho neân goïi laø trí. Hoûi: Vì sao goïi laø söï nhaän bieát? Ñaùp: Laø do trí maø nhaän bieát, cho neân goïi laø söï nhaän bieát. Toân giaû Dieäu AÂm ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: “Coù naêng löïc suy tính cho neân goïi laø trí, do suy tính cho neân goïi laø söï nhaän bieát. Naêng xöng-sôû xöng, naêng ñoä-sôû ñoä, neân bieát cuõng nhö vaäy”. Hieáp Toân giaû noùi: “Coù naêmg löïc nhaän bieát cho neân goïi laø trí; neáu phaùp laø trí thì söï cuûa caûnh ñaõ giöõ laáy-ñaõ duyeân vaøo-ñaõ hieän haønh, goïi laø söï ñaõ nhaän bieát. Trí vaø söï ñaõ nhaän bieát kieán laäp töông ñoái, cho neân khoâng coù trí naøo khoâng nhaän bieát söï ñaõ nhaän bieát, cuõng khoâng coù söï

ñaõ nhaän bieát naøo khoâng phaûi laø do trí ñaõ nhaän bieát, khoâng coù trí naøo khoâng coù söï nhaän bieát, khoâng coù söï nhaän bieát naøo khoâng coù trí". Nhö noùi Töôûng veà voâ thöôøng, hoaëc laø taäp-hoaëc laø tu, hoaëc laø do thöïc haønh nhieàu, coù theå loaïi boû taát caû tham coõi Duïc, tham coõi Saéc, tham coõi Voâ saéc, traïo cöû, ngaõ maïn, voâ minh..., cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì phaân bieät roäng veà nghóa trong kinh. Nghóa laø trong kinh noùi: "Töôûng veà voâ thöôøng, hoaëc laø taäp-hoaëc laø tu , hoaëc laø do thöïc haønh nhieàu..." Trong kinh tuy coù noùi lôøi naøy maø khoâng phaân bieät veà nghóa aáy, kinh laø nôi nöông töïa caên baûn cuûa luaän naøy, ñieàu gì trong kinh chöa noùi thì nay caàn phaûi noùi ñeán ñieàu ñoù, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Vì sao Ñöùc Theá Toân noùi kinh naøy?

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 108 135

Ñaùp: Coù caùc höõu tình, taâm nhieàu löôøi nhaùc ueå oaûi, khoâng chòu khoù tinh tieán, rôøi boû caùc phaùp thieän, vì khuyeán khích thuùc ñaåy hoï cho neân noùi kinh naøy. Laïi nöõa, vì khuyeán khích ngöôøi hoïc rôøi boû söï yeâu quyù cuûa baùo cuûa rôøi sau, cho neân noùi kinh naøy. Nghóa laø Ñöùc Theá Toân noùi veà söï vieäc cuûa Di Laëc thaønh Phaät ôû töông lai, luùc aáy coù nhöõng ngöôøi hoïc laáy leân yù nieäm naøy: Nguyeän cho con seõ troâng thaáy söï thaønh Phaät cuûa Di Laëc môùi nhaäp Nieát-baøn, vì vaäy khoâng neân tham ñaém yeâu quyù quaû baùo cuûa ñôøi sau. Do ñoù, vì ngöôøi hoïc cho neân noùi kinh naøy. Nhöng töôûng veà Voâ thöôøng, hoaëc laø taäp-hoaëc laø tu, hoaëc laø do thöïc haønh nhieàu, coù theå loaïi boû taát caû tham coõi Duïc, thì Töôûng naøy neân noùi laø töông öng vôùi Phaùp trí, ñoù laø Khoå phaùp trí; Töôûng naøy neân noùi laø coù Taàm-coù Töù, ñoù laø Taàm-Töù caâu sinh cuûa Vò chí Ñònh; Töôûng naøy neân noùi laø töông öng vôùi xaõ caên, ñoù laø xaû caên caâu sinh cuûa Vò chí Ñònh; Töôûng naøy neân noùi laø ñi cuøng vôùi Voâ nguyeän, ñoù laø Khoå töông öng vôùi Voâ nguyeän; Töôûng naøy neân noùi laø duyeân vôùi heä thuoäc cuûa coõi Duïc, ñoù laø duyeân vôùi naêm Uaån cuûa coõi Duïc. Coù theå loaïi boû taát caû tham coõi Saéc, thì Töôûng naøy neân noùi laø töông öng vôùi loaïi trí, ñoù laø Khoå loaïi trí; Töôûng naøy neân noùi hoaëc laø coù Taàm-coù Töù, ñoù laø Taàm-Töù caâu sinh cuûa Vò chí Ñònh vaø Tónh löï trung gian, hoaëc laø khoâng coù Taàm-khoâng coù Töù, ñoù laø thuoäc veà ba Tónh löï sau; Töôûng naøy neân noùi hoaëc laø töông öng vôùi Laïc caên, ñoù laø thuoäc veà Tónh löï thöù ba, hoaëc laø töông öng vôùi Hyû caên, ñoù laø thuoäc veà hai Tónh löï ñaàu, hoaëc laø töông öng vôùi xaû caên, ñoù laø thuoäc veà Vò chí Ñònh-Tónh löï trung gian vaø Tónh löï thöù tö; Töôûng naøy neân noùi laø ñi cuøng vôùi Voâ nguyeän, ñoù laø Khoå töông öng vôùi voâ nguyeän; Töông naøy neân noùi laø duyeân vôùi heä thuoäc cuûa coõi Saéc, ñoù laø duyeân vôùi naêm Uaån cuûa coõi Saéc. Coù theå loaïi boû taát caû tham coõi Voâ saéc, thì Töôûng naøy neân noùi laø töông öng vôùi loaïi trí, ñoù laø Khoå loaïi trí; hoaëc laø coù Taàm-coù Töù, hoaëc laø khoâng coù Taàm-chæ coù töù, hoaëc laø khoâng coù Taàm-khoâng coù Töù, töông öng vôùi Laïc-Hyû-Xaû caên, ñi cuøng vôùi Voâ nguyeän, duyeân vôùi heä thuoäc cuûa coõi Voâ saéc, nhö tröôùc noùi veà Töôûng coù theå loaïi boû tham coõi Saéc. Coù ñieåm si bieät laø Töôûng naøy hoaëc

laø khoâng coù Taàm-khoâng coù töù, ñoù laø thuoäc veà ba Tónh löï sau vaø ba Voâ saéc tröôùc; hoaëc laø töông öng vôùi xaû caên, ñoù laø thuoäc veà Vò chí Ñònh-Tónh löï trung gian-Tónh löï thöù tö vaø ba Voâ saéc tröôùc; duyeân vôùi heä thuoäc cuûa coõi Voâ saéc, ñoù laø duyeân vôùi boán Uaån cuûa coõi Voâ saéc. Coù theå loaïi boû taát caû traïo cöû-ngaõ maïn-voâ minh, thì Töôûng naøy

neân noùi töông öng vôùi phaùp trí-Loaïi trí, ñoù laø Khoå phaùp trí-Khoå loaïi trí; Töôûng naøy neân noùi hoaëc coù Taàm-coù Töù, hoaëc laø khoâng coù Taàm-chæ coù Töù, hoaëc laø khoâng coù Taàm-khoâng coù töù, töông öng vôùi Laïc-Hyû-Xaû caên, ñi cuøng vôùi Voâ nguyeän, ñeàu nhö tröôùc noùi veà Töôûng coù theà loaïi boû tham coõi Voâ saéc; Töôûng naøy neân noùi hoaëc laø duyeân vôùi heä thuoäc cuûa coõi Duïc, ñoù laø duyeân vôùi naêm Uaån cuûa coõi Duïc, hoaëc laø duyeân vôùi heä thuoäc cuûa coõi Voâ saéc, ñoù laø duyeân vôùi boán Uaån cuûa coõi Voâ saéc. Hoûi: Taát caû Thaùnh ñaïo ñeàu coù theå ñoaïn kieát, taïi sao chæ noùi veà Töôûng Voâ thöôøng? Ñaùp: Trong naøy thanh Töôûng laø hieån baøy veà caùc Thaùnh ñaïo, nghóa laø Ñöùc Phaät hoaëc coù luùc duøng thanh Thoï-thanh Töôûng-thanh tö-thanh YÙ-thanh Ñaúng, thanh Tín-tinh tieán-Nieäm-Ñònh-Tueä, thanh Thuyeàn beø- thanh Nuùi ñaù-thanh Nöôùc-thanh Hoa, thanh Töø-Bi-Hyû-Xaû ñeå hieån baøy veå caùc Thaùnh ñaïo, noùi roäng ra nhö tröôùc; trong naøy cuõng nhö vaäy, cho neân khoâng caàn phaûi chaát vaán. Hoûi: Töôûng veà Voâ thöôøng chæ coù theå ñoái trò phieàn naõo cuûa hai Boä, ñoù laø do kieán Khoå maø ñoaïn vaø do tu maø ñoaïn, taïi sao trong naøy noùi laø coù theå loaïi boû taát caû tham cuûa ba coõi...? Ñaùp: Trong naøy chæ neân noùi laø coù theå loaïi boû tham cuûa ba coõi..., khoâng neân noùi laø taát caû, maø noùi laø taát caû, bôûi vì taát caû coù hai loaïi, ñoù laø phaàn ít cuûa taát caû vaø taát caû cuûa taát caû. Trong naøy chæ noùi ñeán phaàn ít cuûa taát caû, ñoù laø taát caû do kieán Khoå maø ñoaïn vaø do tu maø ñoaïn chöù khoâng phaûi laø loaïi khaùc. Laïi nöõa, Ñöùc Phaät vì Thaùnh giaû maø noùi veà kinh naøy, hoï ñaõ vónh vieãn ñoaïn heát kieát do kieán maø ñoaïn, khuyeán khích hoï tuï taäp töôûng veà Voâ thöôøng naøy, khieán cho ñoaïn heát taát caû kieát do tu maø ñoaïn cuûa ba coõi, cho neân khoâng coù gì sai. Hoûi: Töôûng veà Voâ thöôøng coù theå ñoái trò baûy tuøy mieân, taïi sao trong naøy chæ noùi laø coù theà ñoaïn Tham-Maïn-Voâ minh? Ñaùp: Bôûi vì ba loaïi naøy goàm chung ba coõi vaø coù khaép naêm Boä, cho neân chæ noùi ñeán chuùng; naêm Kieán vaø Nghi tuy goàm chung ba coõi maø khoâng coù khaép naêm Boä maø khoâng goàm chung ba coõi, cho neân khoâng noùi ñeán. Laïi nöõa, bôûi vì ba loaïi naøy goàm chung ba coõi, dò sinh vaø Thaùnh giaû ñeàu coù theå hieän haønh, cho neân chæ noùi ñeán chuùng; naêm Kieán vaø Nghi tuy goàm chung ba coõi, dò sinh vaø Thaùnh giaû ñeàu coù theå hieän haønh, cho neân chæ noùi ñeán chuùng; naêm kieán vaø Nghi tuy goàm chung ba coõi maø caùc Thaùnh giaû chaéc chaén khoâng hieän haønh, Saân tuy laø dò sinh vaø Thaùnh giaû ñeàu coù theå hieän haønh maø khoâng goàm chung ba coõi, vì vaäy khoâng noùi ñeán.

Hoûi: Vì sao tham phaân ra ba coõi sai bieät maø Traïo cöû... thì khoâng nhö vaäy? Ñaùp: Chuùng cuõng caàn phaûi phaân ra ba coõi sai bieät, maø khoâng phaân ra thì neân bieát laø coù khaùc. Laïi nöõa, muoán hieån baøy veà caùch noùi khaùc nhau-vaên töø khaùc nhau ñeå trang nghieâm ñoái vôùi nghóa, laøm cho ngöôøi thoï trì sinh taâm vui möøng thích thuù. Laïi nöõa, muoán hieån baøy veà hai phöông phaùp-hai caùch thöùc, cho ñeán noùi roäng ra. Laïi nöõa, tham aùi laø naëng khoù ñoaïn tröø-khoù phaù boû, nhieàu nhöõng loãi laàm tai hoïa, cho neân chæ phaân rieâng chuùng. Laïi nöõa, bôûi vì tham aùi cho neân caùc coõi-caùc ñòa-caùc Boä coù sai bieät, vì vaäy chæ phaân rieâng chuùng. Hoûi: Tu Töôûng veà Voâ thöôøng coù theå loaïi boû baûy Maïn, vì sao ôû ñaây noùi laø chæ loaïi boû Ngaõ maïn? Ñaùp: Trong naøy taïm thôøi noùi ñeán phaùp ñoái trò gaàn, nghóa laø Töôûng veà voâ thöôøng laø phaùp ñoái trò gaàn cuûa Ngaõ maïn. Nhö trong kinh noùi: “ Neáu caùc Tyø kheo tu phaùp Töôûng veà Voâ thöôøng thì coù theå daãn ñeán Töôûng veà Voâ ngaõ; neáu truù trong töôûng veà Voâ thöôøng-Voâ ngaõ thì coù theå ñoaïn heát Ngaõ maïn, nhanh choùng heát saïch caùc laäu.” Hoûi: Taïi sao trong taát caû caùc tuøy phieàn naõo chæ noùi ñeán Traïo cöû? Ñaùp: Trong caùc tuøy phieàn naõo sai laàm tai hoïa taêng leân thì chæ coù Traïo cöû, ñoù laø goàm caû ba coõi-laø taùnh raøng buoäc thaâu nhieáp; Hoân traàm tuy coù ñuû hai nghóa nhö vaäy, maø ôû coõi treân thuaän vôùi Ñaúng chí, cho neân sai laàm tai hoïa khoâng taêng leân, vì vaäy trong naøy chæ noùi ñeán Traïo cöû. Nhö noùi ñeán baûy xöù thieän-ba nghóa quaùn, coù theå ôû trong phaùp Tu- naïi-da naøy nhanh choùng heát saïch caùc laäu. Theá naøo laø baûy? Ñoù laø bieát ñuùng nhö thaät veà Saéc-Saéc taäp-Saéc dieät-höôùng ñeán haønh Saéc dieät-Saéc vò-saéc hoaïn-Saéc xuaát. Bieát ñuùng nhö thaät veà Thoï-Töôûng-Haønh-Thöùc, coù baûy cuõng nhö vaäy. Trí naøy neân noùi laø phaùp trí cho ñeán Ñaïo trí chaêng? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì phaân bieät roäng veà nghóa trong kinh. Nghóa laø trong kinh noùi: “Tyø kheo neân bieát, coù baûy xöù thieän vaø ba nghóa quaùn...” Trong kinh tuy noùi ra ñieàu naøy maø khoâng phaân bieät veà nghóa aáy, kinh laø nôi nöông töïa caên baûn cuûa luaän naøy, ñieàu gì trong kinh chöa noùi thì nay caàn phaûi noùi ñeán ñieàu aáy, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Vì sao Ñöùc Theá Toân noùi kinh naøy? Ñaùp: Coù nhöõng ngöôøi hoïc ñaõ tieán vaøo Kieán ñaïo, truù trong Tu ñaïo bò phieàn naõo do tu maø ñoaïn laøm cho phieàn muoän, Ñöùc Theá Toân muoàn

laøm cho hoï tu phaùp ñoái trò phieàn naõo aáy, noùi cho bieát raèng: Caùc coâng cuï ñaõ ñaït ñöôïc Thaùnh ñaïo, sao khoâng döïa vaøo Thaùnh ñaïo ñeå ñoaïn phieàn naõo khaùc? Nhö ngöôøi khoûe maïnh bò keû thuø laøm cho phieàn muoän, ngöôøi khaùc baûo raèng: OÂng ñaõ khoûe maïnh, leõ naøo khoâng gieát haïi keû thuø maø ñeå keå thì laøm cho hoï phieàn muoän hay sao? Laïi nöõa, coù nhöõng ngöôøi hoïc ñaõ ñaït ñöôïc quaû thöù nhaát, ñoái vôùi quaû thuø thaéng tieáp sau khoâng thöïc hieän gia haïnh, giaû söû thöïc hieän gia haïnh nhöng khoâng bieát ñuùng nhö thaät, Ñöùc Theá Toân muoán laøm cho phaùt khôûi gia haïnh thuø thaéng maø noùi cho bieát raèng:

Neáu caùc oâng coù theå khoâng rôøi boû caùc gia haïnh ñaït ñöôïc quaû Döï löu tröôùc ñaây, thì khoâng bao laâu chaéc chaén ñöôïc laäu taän hoaøn toaøn. Ñöùc Phaät vì ñieàu aáy cho neân noùi kinh naøy. Bieát ñuùng nhö thaät veà Saéc laø boán trí, ñoù laø Phaùp-Loaïi-Theá tuïc vaø Khoå trí. Trong naøy, Phaùp trí bieát veà quaû cuûa Saéc thuoäc coõi Duïc, Loaïi trí bieát veà quaû cuûa Saéc thuoäc coõi Saéc, Theá tuïc trí bieát veà quaû cuûa taát caû caùc Saéc, Khoå trí bieát veà quaû cuûa Saéc höõu laäu; Voâ thöôøng-Khoå-Khoâng-Voâ ngaõ, phaùp naøy tuy coù boán maø thieát laäp laøm moät thieän, bôûi vì ñeàu cuøng quaùn saùt veà quaû cuûa moät Saéc. Bieát ñuùng nhö thaät veà Saéc taäp laø boán trí, ñoù laø Phaùp-Loaïi-Theá tuïc vaø Taäp trí. Trong naøy, Phaùp trí bieát veà nhaân cuûa Saéc thuoäc coõi Duïc, Loaïi trí bieát veà nhaân cuûa Saéc thuoäc coõi Saéc, Theá tuïc trí bieát veà nhaân cuûa taát caû caùc Saéc, Taäp trí bieát veà nhaân cuûa Saéc höõu laäu; Taäp-Sinh-Duyeân, phaùp naøy tuy coù boán maø thieát laäp laøm moät thieän, bôûi vì ñeàu cuøng quaùn saùt veà nhaân cuûa moät Saéc. Bieát ñuùng nhö thaät veà Saéc dieät laø boán trí, ñoù laø Phaùp-Loaïi-Theá tuïc vaø Dieät trí. Trong naøy, Phaùp trí bieát veà dieät cuûa Saéc thuoäc coõi Duïc, Loaïi trí bieát veà dieät cuûa Saéc thuoäc coõi Saéc, Theá tuïc tri bieát veà dieät cuûa taát caø caùc Saéc, Dieät trí bieát veà Dieät-Tónh-Dieäu-Ly cuûa Saéc höõu laäu; loaïi naøy tuy coù boán maø thieát laäp laøm moät thieän, bôûi vì ñeàu cuøng quaùn saùt veà dieät cuûa moät Saéc. Bieát ñuùng nhö thaät veà höôùng ñeán haønh dieät Saéc laø boàn trí, ñoù laø Phaùp-Loaïi-Theá tuïc vaø Ñaïo trí. Trong naøy, Phaùp trí bieát veà ñaïo ñoái trò cuûa Saéc thuoäc coõi Duïc, Loaïi trí bieát veà ñaïo ñoái trò cuûa Saéc thuoäc coõi Saéc, Theá tuïc trí bieát veà ñaïo ñoái trò cuûa taát caû caùc Saéc, Ñaïo trí bieát veà Ñaïo- Nhö-Haønh-Xuaát ñoái trò cuûa Saéc höõu laäu; loaïi naøy tuy coù boán maø thieát laäp laøm moät thieän, bôûi vì ñeàu cuøng quaùn saùt veà ñaïo cuûa moät Saéc. Bieát ñuùng nhö thaät veà vò cuûa Saéc laø boán trí, ñoù laø Phaùp-Loaïi- Theá tuïc vaø Taäp trí. Trong naøy, boán trí ñeàu bieát veà vò cuûa Saéc, nhö tröôùc

neân bieát; loaïi naøy tuy coù boán maø thieát laäp laøm moät thieän, bôûi vì ñeàu cuøng quaùn saùt veà taäp cuûa moät Saéc. Bieát ñuùng nhö thaät veà tai hoïa cuûa Saéc laø boán trí, ñoù laø Phaùp-Loaïi- Theá tuïc vaø Khoå trí. Trong naøy, boán trí ñeàu bieát veà tai hoïa cuûa Saéc, nhö tröôùc neân bieát; loaïi naøy tuy coù boán maø thieát laäp laøm moät thieän, bôûi vì ñeàu cuøng quaùn saùt veà khoå cuûa moät Saéc. Bieát ñuùng nhö thaät veà thoaùt khoûi Saéc laø boán trí, ñoù laø-Phaùp-Loaïi- Theá tuïc vaø Dieät trí. Trong naøy, boán trí ñeàu bieát veà thoaùt khoûi Saéc, nhö tröôùc neân bieát; loaïi naøy tuy coù boán maø thieát laäp laøm moät thieän, bôûi vì ñeàu cuøng quaùn saùt veà dieät cuûa moät Saéc. Bieát ñuùng nhö thaät veà Thoï-Töôûng-Haønh-Thöùc, coù baûy cuõng nhö vaäy, laø noùi nhö quaùn veà Saéc. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì phaûi noùi laø coù ba möôi laêm xöù thieän, hoaëc laø voâ löôïng xöù thieän, taïi sao noùi laø baûy? Ñaùp: Quaùn saùt moãi moät Uaån, taát caû ñeàu coù baûy, khoâng vöôït qua soá baûy cho neân noùi laø coù baûy. Nhö trong kinh khaùc noùi: “Nhöõng ngöôøi Döï löu cuoái cuøng coù baûy laàn trôû laïi.” Ñieàu aáy

neáu noùi rieâng bieät veà hai neõo-hai ñôøi thì phaûi laø hai möôi taùm, ñoù laø neõo ngöôøi coù baûy-neõo trôøi coù baûy, Trung Höõu loaøi ngöôøi coù baûy-Trung Höõu loaøi trôøi coù baûy, nhöng khoâng vöôït qua cho neân noùi laø baûy. Laïi nhö kinh khaùc noùi: “Coù hai phaùp, ñoù laø nhaõn saéc cho ñeán yù phaùp.” Laïi nhö kinh khaùc noùi: “ba laàn chuyeån phaùp luoân coù möôøi hai haønh töôùng.” Ñieàu aáy khoâng vöôït qua hai vaø möôøi hai, cho neân noùi laø hai-möôøi hai; ôû ñaây cuõng nhö vaäy. Hieáp Toân giaû noùi: “Kinh naøy neân noùi laø bieát ñuùng nhö thaät veà Saéc cho ñeán Thöùc, bieát ñuùng nhö thaät veà Saéc taäp cho ñeán Thöùc taäp, bieát ñuùng nhö thaät veà Saéc dieät cho ñeán Thöùc dieät, bieát ñuùng nhö thaät veà höôùng ñeán haønh dieät Saéc cho ñeán höôùng veà haønh dieät Thöùc, bieát ñuùng nhö thaät veà vò cuûa Saéc cho ñeán vò cuûa Thöùc, bieát ñuùng nhö thaät veà tai hoïa cuûa Saéc cho ñeán tai hoïa cuûa Thöùc, bieát ñuùng nhö thaät veà thoaùt khoûi Saéc cho ñeán thoaùt khoûi Thöùc. Neáu noùi theo caùch naøy thì chæ coù baûy xöù thieän, khoâng phaûi laø ba möôi laêm hay laø voâ löôïng loaïi.” Laïi nöõa, neáu noùi toùm löôïc thì coù baûy xöù thieän, neáu noùi môû roäng thì coù ba möôi laêm loaïi, hoaëc laø voâ löôïng loaïi. Trong kinh noùi toùm löôïc cho neân chæ coù baûy loaïi. Nhö toùm löôïc-môû roäng, toång quaùt-rieâng bieät, khoâng phaân bieät-phaân bieät, noùi nhanh-noùi chaäm neân bieát cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, vì ngöôøi lôïi caên thì noùi laø baûy xöù thieän, vì ngöôøi ñoän caên thì noùi laø ba möôi laêm, hoaëc laø voâ löôïng loaïi. Nhö lôïi caên-ñoän caên,

löïc cuûa nhaân-löïc cuûa duyeân, löïc cuûa phaàn beân trong-löïc cuûa phaàn beân ngoaøi, löïc cuûa tö duy beân trong-löïc cuûa nghe phaùp beân ngoaøi, khai môû veà trí-noùi veà trí, neân bieát cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, döïa vaøo quaùn saùt gaàn noùi veà baûy xöù thieän, döïa vaøo quaùn saùt xa noùi veà ba möôi laêm, hoaëc laø voâ löôïng loaïi. Nhö gaàn-xa, aùp saùt beân caïnh, hieän roõ tröôùc maét-khoâng phaûi laø hieän roõ tröôùc maét, chuùng ñoàng phaàn naøy-chuùng ñoàng phaàn khaùc, neân bieát cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, döïa vaøo quaùn voâ laäu thì noùi baûy xöù theän, döïa vaøo quaùn höõu laäu thì noùi ba möôi laêm, hoaëc laø voâ löôïng loaïi. Nhö höõu laäu-voâ laäu, theá gian-xuaát theá gian, raøng buoäc-giaûi thoaùt, heä thuoäc-khoâng heä thuoäc, neân bieát cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, döïa vaøo luùc Hieän quaùn thì noùi baûy xöù thieän, döïa vaøo luùc quaùn saùt thì noùi ba möôi laêm, hoaëc laø voâ löôïng loaïi. Laïi nöõa, döïa vaøo quaùn saùt veà töôùng chung cho neân noùi baûy xöù thieän, döïa vaøo quaùn veà töôùng rieâng cho neân noùi ba möôi laêm, hoaëc laø voâ löôïng loaïi. Nhö quaùn veà töôùng chung-töôùng rieâng, quaùn veà töï töôùng- coïng töôùng, hieåu veà töï töôùng-coïng töôùng, taùc yù veà töï töôùng-coïng töôùng, neân bieát cuõng nhö vaäy. Hoûi: Trong naøy laø noùi veà töï töôùng taùc yù, hay laø noùi veà coïng töôùng taùc yù? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu noùi veà töï töôùng taùc yù, thì trong naøy ñaõ noùi neân thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi baûy xöù thieän-ba nghóa quaùn, coù theå ôû trong phaùp Tyø-naïi-da naøy nhanh choùng heát saïch caùc laäu, chöù khoâng phaûi laø töï töôùng taùc yù coù theå coù naêng löïc heát saïch caùc laäu. Neáu noùi veà coïng töôùng taùc yù, thì trong naøy

ñaõ noùi laïi thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi bieát ñuùng nhö thaät veà Saéc cho ñeán bieát ñuùng nhö thaät veà Thöùc. Ñaùp: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Trong naøy chính laø noùi veà töï töôùng taùc yù. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao coù theå nhanh choùng heát saïch caùc laäu? Ñaùp: Töï töôùng taùc yù naøy coù theå daãn ñeán coïng töôùng taùc yù, coïng töôùng taùc yù kia coù theå nhanh choùng heát saïch caùc laäu, döïa vaøo nhaân laàn löôït chuyeån ñoåi cho neân ñöa ra caùch noùi naøy. Laïi coù ngöôøi noùi: Trong naøy chính laø noùi veà coïng töôùng taùc yù. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao kinh naøy noùi : Bieát ñuùng nhö thaät veà Saéc cho ñeán bieát ñuùng nhö thaät veà Thöùc? Ñaùp: Trong kinh naøy neân ñöa ra caùch noùi naøy: Bieát ñuùng nhö thaät veà Uaån-Uaån taäp-Uaån dieät-höôùng ñeán haønh dieät Uaån-vò cuûa Uaån-tai hoïa

cuûa Uaån-thoaùt khoûi Uaån. Nhöng maø noùi khaùc ñi, thì neân bieát laø luùc noùi khaùc nhau, luùc Hieän quaùn khaùc nhau. Nhö Ñöùc Phaät vì boán Tieân vöông, tröôùc phaûi duøng Thaùnh ngöõ ñeå noùi veà boán Thaùnh ñeá, hai vò hieåu ñöôïc-hai vò khoâng hieåu ñöôïc..., nhö tröôùc ñaây ñaõ noùi. Vì theá bieát raèng luùc noùi khaùc nhau, luùc Hieän quaùn khaùc nhau, nghóa laø luùc noùi thì noùi rieâng bieät, luùc Hieän quaùn thì Hieän quaùn toång quaùt. Hoûi: Baûy xöù thieän-ba nghóa quaùn coù gì sai bieät? Ñaùp: Teân goïi chính laø sai bieät, ñoù laø bôûi vì teân goïi baûy xöù thieän, teân goïi ba nghóa quaùn. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Baûy xöù thieän laø voâ laäu, ba nghóa quaùn laø höõu laäu. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì ôû ñaây noùi neân thoâng hieåu theá naøo? Ñaùp: Bieát ñuùng nhö thaät veà Saéc laø boán trí, ñoù laø Phaùp-Loaïi-Theá tuïc vaø Khoå trí... Trí Theá tuïc naøy tuy cuõng coù theå coù maø khoâng hieän haønh. Laïi nöõa, baûy xöù thieän naøy laø haønh töôùng Thaùnh, noùi laø voâ laäu maø thaät söï goàm chung höõu laäu, ñoái vôùi ba nghóa quaùn chaúng phaûi laø haønh töôùng Thaùnh, chæ laø höõu laäu, cho neân goïi laø voâ laäu. Hoûi: Laø coù theå duøng baûy xöù thieän ñeå tieán vaøo ba nghóa quaùn chaêng? Ñaùp: Khoâng theå naøo, bôûi vì baûy xöù thieän laø thaùnh töôùng voâ laäu, ba nghóa quaùn laø haønh töôùng höõu laäu. Laïi coù ngöôøi noùi: Baûy xöù thieän goàm chung höõu laäu vaø voâ laäu, ba nghóa quaùn chæ rieâng höõu laäu. Hoûi: Laø coù theå duøng baûy xöù thieän ñeå tieán vaøo ba nghóa quaùn chaêng? Ñaùp: Coù theå, nhöng söû duïng nhieàu coâng löïc, daáy khôûi nhieàu taùc yù, thöïc hieän nhieàu gia haïnh, ñoù laø bieát ñuùng nhö thaät veà Saéc cho ñeán Thöùc, bieát ñuùng nhö thaät veà tai hoïa cuûa Saéc cho ñeán tai hoïa cuûa Thöùc maø tieán vaøo quaùn xeùt Uaån; bieát ñuùng nhö thaät veà Saéc taäp cho ñeán Thöùc taäp, bieát ñuùng nhö thaät veà vò cuûa Saéc cho ñeán vò cuûa Thöùc maø tieán vaøo quaùn xeùt veà Xöù; bieát ñuùng nhö thaät veà Saéc dieät cho ñeán Thöùc dieät, bieát ñuùng nhö thaät veà thoaùt khoûi Saéc cho ñeán thoaùt khoûi Thöùc maø tieán vaøo quaùn xeùt veà Giôùi. Tuy coù theå duøng baûy xöù thieän ñeå tieán vaøo ba nghóa quaùn nhö vaäy, maø söû duïng nhieàu coâng löïc, daáy khôûi nhieàu taùc yù, thöïc hieän nhieàu gia haïnh. Hoûi: Ba nghóa quaùn ôû tröôùc-baûy xöù thieän ôû sau, vì sao Ñöùc Theá Toân tröôùc laø noùi veà baûy xöù thieän, sau laø noùi ñeán ba nghóa quaùn? Ñaùp: Tuy ba nghóa

quaùn ôû tröôùc-baûy xöù thieän ôû sau, maø tröôùc laø noùi veà baûy xöù thieän, sau laø noùi ñeán ba nghóa quaùn, bôûi vì ñoái vôùi caùch noùi-ñoái vôùi vaên töø ñeàu tuøy thuaän. Laïi nöõa, bôûi vì theo thöù töï nhö vaäy

ngöôøi noùi-ngöôøi tieáp nhaän ñeàu tuøy thuaän. Laïi nöõa, neáu ñöa ra caùch noùi naøy thì ñoái vôùi vaên-ñoái vôùi nghóa ñeàu troïn veïn ñaày ñuû; neáu tröôùc laø noùi veà ba nghóa quaùn-sau laø noùi ñeán baûy xöù thieän, thì ñoái vôùi nghóa tuy troïn veïn ñaày ñuû maø ñoái vôùi vaên laïi khoâng troïn veïn ñaày ñuû. Toân giaû Dieäu AÂm ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: “Ñieàu caàn phaûi noùi tröôùc thì noùi tröôùc, ñieàu caàn phaûi noùi sau thì noùi sau, caû hai khoâng coù sai laàm gì. Bôûi vì phaàn vò cuûa ba nghóa quaùn coù hai loaïi rieâng bieät: 1. ÔÛ tröôùc luùc Kieán ñaïo. 2. ÔÛ tröôùc luùc Tu ñaïo. Tröôùc luùc Kieán ñaïo thì trong naøy khoâng noùi ñeán, tröôùc luùc Tu ñaïo thì trong naøy noùi ñeán. Nhö Kieán ñaïo-Tu ñaïo, Kieán ñòa-Tu ñòa, Vò tri ñöông tri caên-Dó tri caên, neân bieát cuõng nhö vaäy.” Hieáp Toân giaû noùi: “Trong naøy noùi veà boán ñòa, ñoù laø Tu haønh ñòa- Kieán ñòa-Tu ñòa vaø Voâ hoïc ñòa. Nhö noùi veà baûy xöù thieän-ba nghóa quaùn laø noùi veà ñòa tu haønh, bieát ñuùng nhö thaät veà Saéc-Saéc taäp-Saéc dieät-höôùng veà haønh dieät Saéc cho ñeán Thöùc cuõng nhö vaäy laø noùi veà ñòa Kieán, bieát ñuùng nhö thaät veà vò cuûa Saéc-tai hoïa cuûa Saéc, thoaùt khoûi Saéc cho ñeán Thöùc cuõng nhö vaäy laø noùi veà ñòa Tu, nhanh choùng heát saïch caùc laäu laø noùi veà ñòa Voâ hoïc.” Hoûi: Vì sao trong Kieán ñaïo noùi veà boán xöù thieän, trong Tu ñaïo chæ noùi ñeán ba xöù thieän? Ñaùp: bôûi vì Kieán ñaïo laø xöù sôû quyeát ñònh-ñoái trò quyeát ñònh chöù khoâng phaûi laø Tu ñaïo. Laïi nöõa, bôûi vì Kieán ñaïo laø sôû duyeân quyeát ñònh- ñoái trò quyeát ñònh chöù khoâng phaûi laø Tu ñaïo. Laïi nöõa, bôûi vì Kieán ñaïo laø baét ñaàu ñaït ñöôïc Kieán ñeá, ñaõ ñaït ñöôïc Hieän quaùn. Laïi nöõa, bôûi vì Kieán ñaïo laø baét ñaàu ñaït ñöôïc chuûng taùnh Thaùnh-baét ñaàu ñaït ñöôïc haønh töôùng Thaùnh, coøn Tu ñaïo thì ñaõ ñaït ñöôïc chuûng taùnh Thaùnh, ñaõ ñaït ñöôïc haønh töôùng Thaùnh. Hoûi: Vì sao ôû trong baûy xöù thieän naøy, hai laàn noùi veà ba ñeá tröôùc, moät laàn noùi veà Ñaïo ñeá? Ñaùp: Bôûi vì trong naøy Ñaïo ñeá thöôøng xuyeân phaân bieät, nghóa laø bieát ñuùng nhö thaät veà Saéc taäp cho ñeán Thöùc taäp, Saéc dieät cho ñeán Thöùc dieät, höôùng veà haønh dieät Saéc cho ñeán höôùng veà haønh dieät thöùc, vò cuûa Saéc cho ñeán vò cuûa Thöùc, tai hoïa cuûa Saéc cho ñeán tai hoïa cuûa Thöùc, thoaùt khoûi Saéc cho ñeán thoaùt khoûi Thöùc, bieát ñuùng nhö thaät veà nhöõng ñieàu naøy cuõng ñeàu laø Ñaïo ñeá. Ñaõ thöôøng xuyeân phaân bieät ñoái vôùi Ñaïo ñeá, cho neân khoâng noùi laïi vôùi Ñaïo ñeá. Laïi nöõa, coù phaùp ñaõ sinh ra khoå, coù phaùp chöa sinh ra khoå, coù phaùp

ñaõ sinh ra nhaân cuûa khoå, coù phaùp chöa sinh ra nhaân cuûa khoå, coù phaùp ñaõ sinh ra dieät tröø khoå, coù phaùp chöa sinh ra dieät tröø khoå; caùc phaùp nhö vaäy chæ coù Ñaïo ñeá coù naêng löïc nhaän bieát veà ñoaïn vaø chöùng, cho neân noùi ba Ñeá thì ñaõ noùi ñeán Ñaïo ñeá. Laïi nöõa, coù khoå gaàn-coù khoå xa, coù

nhaân cuûa khoå gaàn-coù nhaân cuûa khoå xa, coù dieät cuûa khoå gaàn- coù dieät cuûa khoå xa; caùc phaùp nhö vaäy chæ coù Ñaïo ñeá coù naêng löïc nhaän bieát veà Ñoaïn vaø Chöùng, cho neân noùi ba Ñeá thì ñaõ noùi ñeán Ñaïo ñeá. Laïi nöõa, ba Ñeá coù giôùi haïn cho neân noùi hai laàn, Ñaïo ñeá khoâng coù giôùi haïn cho neân chæ noùi moät laàn. Hoûi: Döïa vaøo luaän maø sinh ra luaän, vì sao ba Ñeá noùi laø coù giôùi haïn maø ñaïo ñeá noùi laø khoâng coù giôùi haïn? Ñaùp: Bôûi vì Khoå coù theå bieát heát, Taäp coù theå ñoaïn heát, Dieät coù theå chöùng heát, Ñaïo khoâng theå naøo tu heát; nghóa coøn laïi noùi roäng ra nhö phaàn Theá tuïc trí Hieän quaùn bieân. Laïi nöõa, boán xöù thieän tröôùc noùi veà phaàn vò Kieán ñaïo, Kieán ñaïo thì nhaát ñònh phaûi quaùn saùt boán Ñeá ñaày ñuû, cho neân noùi ñaày ñuû boán loaïi; ba xöù thieän sau noùi veà phaàn vò Tu ñaïo, Thaùnh ñaïo ñaõ tu trong phaàn vò Tu ñaïo ñöùc laø Ñaïo ñeá, khoâng haún laø quaùn xeùt ñaày ñuû veà boán Thaùnh ñeá, cho neân chæ noùi ñeán ba loaïi. Laïi nöõa, taát caû Hieàn Thaùnh ñeàu chaùn ngaùn Khoå-Taäp, vui möøng vôùi Nieát-baøn; Thaùnh ñaïo thì khoâng nhö vaäy, cho neân Ñöùc Theá Toân noùi hai laàn veà ba Ñeá maø chæ noùi moät laàn veà Ñaïo ñeá. Hoûi: Taïi sao trong Kieán ñaïo thì tröôùc laø noùi ñeán Khoå ñeá-sau môùi noùi ñeán Taäp ñeá, maø trong Tu ñaïo thì tröôùc laø noùi ñeán Taäp ñeá-sau môùi noùi ñeán Khoå ñeá? Ñaùp: Trong Kieán ñaïo döïa vaøo thöù töï cuûa Hieän quaùn, Trong Tu ñaïo döïa vaøo thöù töï cuûa nhaân quaû, cho neân noùi theo caùch aáy. Laïi nöõa, trong Kieán ñaïo döïa vaøo thaáy theo thöù töï, trong Tu ñaïo döïa vaøo noùi theo thöù töï, cho neân ñöa ra caùch noùi aáy; bôûi vì thaáy theo thöù töï quaû tröôùc-nhaân sau, noùi theo thöù töï nhaân tröôùc-quaû sau. Laïi nöõa, Ñöùc Phaät döïa vaøo Tu ñaïo vì haønh giaû nghieâng veà aùi, noùi veà phaùp ñoaïn aùi maø daïy baûo nhö vaäy: Caùc oâng tröôùc tieân neân quaùn saùt veà vò cuûa caùc Uaån, quaùn saùt veà vò roài thaáy roõ sai laàm tai hoïa cuûa vò, thaáy roõ sai laàm tai hoïa roài coù theå nhanh choùng thoaùt ra. Laïi nöõa, trong phaàn vò Tu ñaïo ñaõ coù phaïm vi giôùi haïn ñoái söû vôùi sinh töû, cho neân khoâng chaùn ngaùn nhieàu ñoái vôùi khoå, chæ vì phieàn naõo laøm cho taâm roái loaïn, do ñoù chaùn ngaùn nhieàu ñoái vôùi phieàn naõo. Trong caùc phieàn naõo thì aùi thöôøng xuyeân hieän haønh, cho neân phaàn nhieàu chaùn

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 108 144

ngaùn ñoái vôùi aùi. Vì vaäy trong Tu ñaïo tröôùc laø quaùn veà vò cuûa aùi, tieáp ñeán laø quaùn veà tai hoïa cuûa aùi, cuoái cuøng laø quaùn veà thoaùt khoûi aùi. Laïi nöõa, aùi ñoái vôùi hieän taïi raát coù naêng löïc daãn daét taâm rong ñuoåi khaép caùc caûnh, aùi ñoái vôùi vò lai raát coù naêng löïc töôùi thaám quaû baùo laøm cho khoâng ñoaïn döùt, cho neân caùc Thaùnh giaû chaùn ngaùn aùi taêng leân, trong phaàn vò Tu ñaïo tröôùc laø quaùn veà vò cuûa aùi, tieáp ñeán laø quaùn veà tai hoïa cuûa aùi, sau cuøng laø quaùn veà caùch thoaùt khoûi aùi. Hoûi: Vì sao Ñöùc Theá Toân khieán cho höõu tình ñaõ caûm hoùa thöôøng xuyeân quaùn saùt veà caûnh giôùi ñaõ nhaän bieát? Ñaùp: Töø voâ thæ ñeán nay meâ theo caûnh ñaõ nhaän bieát maø laïc maát chaùnh ñaïo, chìm noåi trong sinh töû nhaän chòu ñuû loaïi khoå ñau, Ñöùc Theá Toân muoán laøm cho hieåu roõ veà caûnh ñaõ nhaän bieát, höôùng veà

vôùi chaùnh ñaïo, vöôït ra khoûi sinh töû, lìa xa caùc loaïi khoå ñau, cho neân khieán thöôùng xuyeân quaùn xeùt veà caûnh giôùi ñaõ nhaän bieát. Trong naøy, chuû yeáu laø noùi ñeán baûy xöù thieän vaø ba nghóa quaùn. Hoûi: Tröôùc laø Taäp-sau laø Vò coù gì sai bieät? Ñaùp: Teân goïi chính laø sai bieät, nghóa laø bôûi vì teân goïi Taäp cuûa Saéc..., teân goïi vò cuûa Saéc... Laïi nöõa, Taäp goàm chung saùu thöùc, Vò chæ rieâng yù ñòa. Laïi nöõa, Taäp goàm chung nhieãm oâ-khoâng nhieãm oâ, Vò chæ rieâng nhieãm oâ. Laïi nöõa, Taäp goàm chung ba coõi, Vò chæ rieâng coõi duïc. Laïi nöõa, Taäp goàm chung nghieäp-phieàn naõo, Vò chæ rieâng phieàn naõo. Laïi nöõa, Taäp goàm chung caùc phieàn naõo, Vò chæ laø aùi. Ñoù goïi laø söï sai bieät giöõa Taäp vaø Vò. Hoûi: Taäp cuûa caùc Uaån laø moät hay laø coù khaùc nhau? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu nhö laø moät thì trong kinh ñaõ noùi neân thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: “Bôûi vì Taäp cuûa vui möøng cho neân coù Taäp cuûa Saéc, bôûi vì Taäp cuûa xuùc chaïm cho neân coù Taäp cuûa ba Uaån, bôûi vì Taäp cuûa Danh saéc cho neân coù Taäp cuûa Thöùc.” Neáu nhö coù khaùc nhau, thì luaän Thi Thieát noùi laïi thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: “AÙi naøy hoaëc laø quaù khöù-hoaëc laø vò lai-hoaëc laø hieän taïi, ñeàu möôøi hai nhaân cuûa khoå, nguoàn goác cuûa khoå, con ñöôøng cuûa khoå, ñaàu moái cuûa khoå, luoân luoân gaây ra khoå, khoå vì voâ minh, khoå vì duyeân, khoå vì quaû baùo, khoå vì taäp khí, vaø khoå cuøng khôûi leân.” Ñaùp: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Coù duyeân rieâng bieät cho neân Taäp cuûa caùc Uaån laø moät, coù duyeân rieâng bieät cho neân Taäp cuûa caùc Uaån coù khaùc nhau, nghóa laø döïa vaøo nhaân xa cho neân Taäp cuûa caùc Uaån laø moät, döïa vaøo nhaân gaàn cho neân Taäp cuûa caùc Uaån coù khaùc nhau. Nhö döïa vaøo xa-gaàn, ôû nôi kia-ôû nôi naøy, khoâng hieän roõ tröôùc maét-hieän roõ tröôùc maét, chuùng ñoàng phaàn thaân khaùc-chuùng ñoàng phaàn thaân naøy, neân bieát cuõng

nhö vaäy. Laïi nöõa, trong kinh noùi ba loaïi Taäp khaùc nhau: 1. Taäp cuûa phieàn naõo. 2. Taäp cuûa khoå. 3. Taäp cuûa nghieäp. Nghóa laø bôûi vì coù Taäp cuûa vui möøng cho neân coù Taäp cuûa Saéc, laø noùi veà Taäp cuûa phieàn naõo; bôûi vì Taäp cuûa xuùc chaïm cho neân coù Taäp cuûa ba Uaån, laø noùi veà Taäp cuûa khoå; bôûi vì Taäp cuûa Danh saéc cho neân coù Taäp cuûa Thöùc, laø noùi veà Taäp cuûa nghieäp. Trong kinh naøy noùi veà nghieäp-danh saéc. Nhö noùi veà Taäp cuûa phieàn naõo-khoå-nghieäp, quaû baùo cuûa phieàn naõo-khoå-nghieäp, sinh ra phieàn naõo-khoå-nghieäp, con ñöôøng cuûa phieàn naõo-khoå-nghieäp, neân bieát cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, trong kinh noùi ba thôøi gian coù khaùc nhau: 1. Thôøi gian tích taäp. 2. Thôøi gian thoï duïng. 3. thôøi gian giöõ gìn. Nghóa laø bôûi vì Taäp cuûa vui möøng cho neân coù Taäp cuûa Saéc, laø noùi veà thôøi gian tích taäp; bôûi vì Taäp cuûa xuùc chaïm cho neân coù Taäp cuûa ba Uaån, laø noùi veà thôøi gian thoï duïng; bôûi vì Taäp cuûa Danh saéc cho neân coù Taäp cuûa Thöùc, laø noùi veà thôøi gian giöõ gìn. Laïi nöõa, trong naøy noùi rieâng bieät veà ba thôøi gian coù khaùc nhau: 1. Thôøi gian saép hoøa hôïp. 2. Thôøi gian ñang hoøa hôïp. 3. Thôøi gian khoâng bieät ly. Nghóa laø bôûi vì Taäp cuûa vui möøng cho neân coù Taäp cuûa Saéc, laø noùi veà thôøi gian saép hoøa hôïp; bôûi vì Taäp cuûa xuùc chaïm cho neân coù Taäp cuûa ba

Uaån, laø noùi veà thôøi gian ñang hoøa hôïp; bôûi vì Taäp cuûa Danh saéc cho neân coù Taäp cuûa Thöùc, laø noùi veà thôøi gian khoâng bieät ly. Laïi nöõa, trong kinh naøy noùi ba Höõu khaùc nhau: 1. Trung höõu. 2. Boán höõu. 3. Sinh höõu. Nghóa laø bôûi vì Taäp cuûa vui möøng cho neân coù Taäp cuûa Saéc, laø noùi veà Trung höõu; bôûi vì Taäp cuûa xuùc chaïm cho neân coù Taäp cuûa ba Uaån, laø noùi veà Boán höõu; bôûi vì Taäp cuûa Danh saéc cho neân coù Taäp cuûa Thöùc, laø noùi veà Sinh höõu. Laïi nöõa, bôûi vì Taäp cuûa vui möøng cho neân coù Taäp cuûa Saéc, laø noùi veà Danh duyeân Saéc; bôûi vì Taäp cuûa xuùc chaïm cho neân coù Taäp cuûa ba

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 108 146

Uaån, laø noùi veà Danh duyeân Danh; bôûi vì Taäp cuûa Danh saéc cho neân coù Taäp cuûa Thöùc, laø noùi veà Danh saéc duyeân Danh. Laïi nöõa, duøng aùi ñeå mong caàu töï Theå cuûa thaân phaän thuoäc caùc quaû baùo ôû vò lai, cho neân Ñöùc Theá Toân noùi bôûi vì Taäp cuûa vui möøng maø coù Taäp cuûa Saéc; xuùc chaïm luoân luoân nuoâi lôùn taâm-taâm sôû phaùp, duy trì daãn daét laøm cho hieän roõ ôû tröôùc maét, cho neân Ñöùc Theá Toân noùi bôûi vì Taäp cuûa xuùc chaïm maø coù Taäp cuûa ba Uaån; Thöùc döïa vaøo Danh saéc taêng tröôûng oäng lôùn, cho neân Ñöùc Theá Toân noùi bôûi vì Taäp cuûa Danh saéc maø coù Taäp cuûa Thöùc. Hoûi: Tröôùc laø khoå-sau laø tai hoïa, coù gì sai bieät? Ñaùp: Teân goïi töùc laø sai bieät, ñoù laø teân goïi veà khoå cuûa Saéc..., teân goïi veà tai hoïa cuûa Saéc... Laïi nöõa, khoå goàm chung ba Thoï, tai hoïa chæ rieâng Khoå thoï. Laïi nöõa, khoå goàm chung nhieãm oâ-khoâng nhieãm oâ, tai hoïa chæ rieâng nhieãm oâ. Laïi nöõa, khoå goàm chung ba coõi, tai hoïa chæ rieâng coõi Duïc. Laïi nöõa, khoå goàm chung phieàn naõo-nghieäp-khoå, tai hoïa chæ rieâng phieàn naõo. Laïi nöõa, khoå goàm chung caùc phieàn naõo, tai hoïa chæ thuoäc veà aùi. Ñoù goïi laø söï sai bieät giöõa khoå vaø tai hoïa. Hoûi: Saéc cho ñeán Thöùc dieät, Saéc cho ñeán Thöùc thoaùt ra, coù gì sai bieät? Ñaùp: Neáu do aùi naøy maø khôûi leân Taäp cuûa caùc Saéc, aùi kia ñoaïn thì goïi laø Saéc dieät; neáu caùc aùi khaùc duyeân vôùi Saéc taêng nhieàu, aùi kia ñoaïn thì goïi laø Saéc thoaùt ra, cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao trong naøy hoûi veà Saéc... dieät maø traû lôøi laø aùi... dieät? Ñaùp: Nhaân ñoaïn cho neân quaû ñoaïn theo, nhaân dieät cho neân quaû dieät theo, nhaân ngöøng cho neân quaû ngöøng theo, boû nhaân cho neân cuõng boû quaû, loaïi boû nhaân cho neân quaû cuõng loaïi boû. Neáu caét ñöùt con ñöôøng thì caùc quaû baùo khoâng noái theo, Saéc... vónh vieãn dieät maát thì ñeán giôùi haïn cuûa khoå, cho neân hoûi veà Saéc... dieät maø traû lôøi laø aùi... dieät. Hoûi: Vì sao trong naøy ñoaïn caùc aùi... ñaõ sinh thì goïi laø dieät, ñoaïn caùc aùi... chöa sinh laïi goïi laø thoaùt ra? Ñaùp: Ñaõ sinh ra phieàn naõo-nghieäp, ñaõ coù söï taïo taùc, ñaõ ngaên caùch Thaùnh ñaïo, ñaõ choïn laáy quaû, ñaõ mang laïi quaû, ñaõ laøm nhaân ñoàng loaïi- Bieán haønh-Dò thuïc, ñaõ giöõ laáy quaû Ñaúng löu-Dò thuïc, ñoái vôùi söï noái tieáp nhau cuûa mình ñaõ gaây ra nhieãm oâ, ñaõ laøm cho raøng buoäc, ñaõ laøm ñieàu khoå ñau, chæ coù theå ñoaïn dieät chöù khoâng theå naøo thoaùt ra, cho neân noùi laø dieät. Chöa sinh ra phieàn naõo-nghieäp, cuøng vôùi beân traùi ngöôïc nhau, coù theå thoaùt ra ñöôïc, cho neân noùi laø thoaùt ra. Nhö ba söï vieäc khoå ñau: 1. Ñaõ nhaän chòu.

2. Ñang nhaän chòu. 3. Seõ nhaän chòu. Söï vieäc ñaõ vaø ñang nhaän chòu thì khoâng theå naøo thoaùt ra ñöôïc; söï vieäc seõ phaûi nhaän chòu thì hoaëc laø duøng söùc cuûa mình, hoaëc laø nhôø söùc cuûa ngöôøi khaùc, hoaëc laø söùc maïnh cuûa taøi saûn tieàn baïc maø coù theå thoaùt ra ñöôïc. Hoûi: Vì sao trong naøy ba laàn noùi veà aùi, hai laàn noùi veà phieàn naõo- nghieäp khaùc? Ñaùp: Bôûi vì aùi khoù ñoaïn tröø-khoù phaù boû, khoù coù theå vöôït qua ñöôïc, nhieàu loãi laàm tai hoïa, raát ñaùng chæ trích cho neân ba laàn noùi veà aùi. Nhö nhöõng ngöôøi nöõ troäm cöôùp cuøng vôùi phaùp saáu xa khaùc, cheâ traùch ngao ngaùn toång quaùt roài laïi cheâ traùch ngao ngaùn rieâng bieät. Laïi nöõa, bôûi vì söùc maïnh cuûa aùi cho neân coõi sai khaùc-ñòa sai haùc-Boä sai khaùc, taát caû phieàn naõo bôûi vì aùi maø sinh ra, bôûi vì aùi maø taêng leân, cho neân ba laàn noùi veà aùi. Hoûi: Vì sao caùc nôi duøng caùc loaïi caâu hoûi, thöôøng xuyeân phaân bieät veà Dieät ñeá chöù khoâng phaûi laø Ñeá naøo khaùc? Ñaùp: Bôûi vì Dieät ñeá naøy möôøi hai thuø thaéng nhaát-tuyeät vôøi nhaát trong taát caû caùc phaùp, cuõng thuø thaéng-tuyeät vôøi nhaát trong boán Thaùnh ñeá, cho neân phaân bieät nhieàu. Hoûi: Vì sao trong naøy chæ hoûi-ñaùp phaân bieät veà söï sai bieät giöõa dieät vaø thoaùt ra chöù khoâng phaûi laø vò cuûa Taäp-tai hoïa cuûa Khoå? Ñaùp: Cuõng neân noùi ñeán söï sai bieät cuûa hai loaïi aáy, maø khoâng noùi ñeán laø coù caùch noùi khaùc. Laïi nöõa, trong naøy duøng phaàn sau ñeå bieåu hieän roõ raøng ñoái vôùi phaàn tröôùc, nghóa laø hoûi-ñaùp phaân bieät veà söï sai bieät giöõa dieät vaø thoaùt ra, thì neân bieát laø hai phaàn tröôùc cuõng phaûi noùi ñeán. Laïi nöõa, dieät ñeá laø thuø thaéng cho neân chæ phaân bieät veà Dieät, Khoå-Taäp khoâng phaûi laø thuø thaéng cho neân khoâng noùi ñeán.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.